

Sygn. akt: III AUa 1765/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 sierpnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Jacek Zajązkowski (spr.)

Sędziowie: SSA Jolanta Wolska

SSO del. Dorota Rzeźniowiecka

Protokolant: sekr. sądowy Patrycja Stasiak

po rozpoznaniu w dniu 6 sierpnia 2013 r. w Łodzi

sprawy **H. G.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.**

o emeryturę,

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu

z dnia 5 października 2012 r., sygn. akt: V U 1397/12;

zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie.

Sygn. akt III AUa 1765/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 czerwca 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. odmówił H. G. prawa do emerytury dla pracowników zatrudnionych w szczególnych, gdyż wnioskodawca nie osiągnął wymaganego okresu takiej pracy. Organ rentowy nie uwzględnił wnioskodawcy do okresu pracy w warunkach szczególnych zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w O. w okresie 27.04.1974 r. - 24.05.1982 r..

Odwołanie od powyższej decyzji złożył H. G. wnosząc o jej zmianę i przyznanie prawa do emerytury przy zaliczeniu spornego okresu jako okresu pracy szczególnej.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Wyrokiem z dnia 5 października 2012 roku Sąd Okręgowy w Kaliszu zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 20 czerwca 2012 r. w ten sposób, że przyznał odwołującemu się prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym poczynając od dnia 1 sierpnia 2012 r.

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło na tle następującego stanu faktycznego:

H. G., urodzony dnia (...), w okresie 27.04.1974 -24.05.1985 był pracownikiem w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w O. zatrudnionym początkowo jako ślusarz w pełnym wymiarze czasu pracy.

Odwołujący wykonywał na tym stanowisku pracę przy przycinaniu metalowych elementów używanych następnie jako części konstrukcji obiektów wznoszonych przez przedsiębiorstwo. Prace te wykonywane były w bezpośrednim sąsiedztwie stanowiska, gdzie pracowali spawacze. Czasami było tak, że odwołujący musiał trzymać spawane elementy znajdując się obok spawacza. Prace takie odwołujący wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Z dniem 1 czerwca 1977 r. odwołujący został przeniesiony na stanowisko monter konstrukcji stalowych. Odwołujący tę pracę wykonywał na wysokości przekraczającej kilkanaście metrów licząc od poziomu gruntu. Od dnia 1 września 1977 r. odwołującemu powierzono pracę spawacza. Na tym stanowisku odwołujący pracował do dnia 12 października 1980 r. Od dnia 13 października 1980 r. do dnia 17 sierpnia 1981 r. odwołujący pracował jako dekarz przy naprawie dachów i wymianie rynien. Następnie od dnia 18 sierpnia 1981 r. do dnia 24 sierpnia 1982 r. odwołujący pracował ponownie jako spawacz. Każdą z wyżej wymienionych prac odwołujący wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Odwołujący na dzień 1 stycznia 1999 r. legitymuje się łącznym okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze 32 lata i 2 miesiące i 17 dni. Uznanie przez ZUS okres pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 8 lat 5 miesięcy i 21 dni przypadający w latach 1969 -71, 1973 - 74 i 1982 - 88. Odwołujący nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. W stosunku pracy odwołujący pozostawał do dnia 31 lipca 2012 r. Od tego czasu odwołujący nie pozostaje w zatrudnieniu.

W tak ustalonym stanie faktycznym sprawy Sąd pierwszej instancji, powołując się na art. 184 i 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, uznał odwołanie za uzasadnione. W ocenie Sądu Okręgowego zebrany w sprawie materiał dowodowy o charakterze osobowym, jak i w postaci dokumentacji pracowniczej, wskazuje jednoznacznie, że odwołujący legitymuje się wymaganym okresem pracy w warunkach szczególnych. Wnioskodawca wykonywał bowiem, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, co najmniej od dnia 1 września 1977 r. do dnia 12 października 1980 r. oraz od dnia 18 sierpnia 1981 r. do dnia 24 sierpnia 1982 r. prace przy spawaniu, wymienione w wykazie A dziale XIV pkt 12 załącznika do cytowanego wyżej rozporządzenia. Inny rodzaj pracy jaką wykonywał odwołujący to prace dekarzkie. Sąd pierwszej instancji uznał, że pracodawca co prawda w dekrecie płacowym wpisał wnioskodawcy stanowisko „blacharz”, ale jego charakterystyka przedstawiona w toku rozprawy pozwala na przyjęcie wykonywania przez odwołującego prac dekarzkich. Taką pracę odwołujący wykonywał w okresie 13.10.1980 r. - 17.08.1981 r. Ten rodzaj pracy wymieniony jest w wykazie A dział V pkt 9 załącznika. Prace takie odwołujący wykonywał codziennie i w pełnym wymiarze czasu pracy. Przycinanie elementów konstrukcyjnych, ich pasowanie, a następnie ich przytrzymanie przy wykonywaniu spawania sprawiło o uznaniu takich prac jako prac montażowych wykonywanych w bezpośredniej styczności ze stanowiskami, gdzie prace wykonywali spawacze. Taki rodzaj pracy wymieniony jest w wykazie A dział XIV pkt. 25 załącznika. Łączny okres wykonywania wskazanych wyżej prac wynosi ponad 8 lat. Spełniona została zatem przesłanka co najmniej 15-letniej pracy w warunkach szczególnych albowiem doliczenie takiego okresu do okresu uznanego przez ZUS spowoduje uzyskanie przez odwołującego wymaganego okresu.

W tym stanie rzeczy Sąd orzekł jak w sentencji na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.

Wyrok ten zakwestionowany został w całości apelacją organu rentowego, w której apelujący wniósł o zmianę rozstrzygnięcia przez oddalenie odwołania ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania, zarzucając mu:

- naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS,

- naruszenie przepisów postępowania poprzez naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów wyrażonej w treści art. 233 k.p.c.

W ocenie apelującego, o ile można przyjąć, że wnioskodawca wykonywał prace w szczególnych warunkach, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, jako spawacz i jako dekarz w ustalonych przez Sąd okresach, o tyle nadal sporny pozostaje okres wykonywania przez H. G. pracy w charakterze ślusarza na stanowisku przy wycinaniu metalowych elementów używanych do konstrukcji obiektów wznoszonych przez przedsiębiorstwo. Zdaniem organu rentowego zebrany w sprawie materiał dowodowy nie uprawnia do uznania, że odwołujący w okresie od 17.04.1974 r. do 31.05.1977 r. wykonywał, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, prace spawacza wymienione w wykazie A, dział XIV, poz. 25 załącznika do rozporządzenia RM z 7 lutego 1983 r. Brak zaliczenia powyższego okresu do pracy w warunkach szczególnych powoduje, że wnioskodawca nie spełnia przesłanki co najmniej 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych.

Sąd Apelacyjny w Łodzi zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego skutkuje zmianą zaskarżonego wyroku i oddaleniem odwołania.

Zawarty w przepisach przejściowych ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.) przepis art. 184 dotyczy tych ubezpieczonych urodzonych po 31 grudnia 1948 roku, którzy w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 1999 roku) osiągnęli: 1/ okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia emerytury w wieku niższym, niż 65 lat w przypadku mężczyzn; 2/ okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 (co najmniej 25 lat dla mężczyzn).

Prawo do emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze stanowi w systemie emerytalnym uprawnienie wyjątkowe, związane z ujemnym oddziaływaniem zdrowotnym warunków pracy na pracownika, co uzasadnia przyjęcie wcześniejszego wieku emerytalnego. Zgodnie z § 4 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) prawo do takiej emerytury nabywa w wieku 60 lat mężczyzna, który przez okres co najmniej 15 lat wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, stanowiącym załącznik do owego rozporządzenia. Natomiast w myśl § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku - okresy pracy uzasadniające prawo do świadczenia emerytalnego to okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywana jest stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

O uprawnieniu do emerytury dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze decyduje łączne spełnienie wszystkich warunków określonych prawem oraz stan wykazania tego spełnienia najpóźniej w chwili wyrokowania przez sąd rozpatrujący odwołanie. Ma to związek z deklaracyjnym charakterem decyzji podejmowanych w postępowaniu o emeryturę, w którym zakres kognicji sądu jest znacznie szerszy, niż w sporach o świadczenia, do których prawo jest uzależnione od stwierdzenia niezdolności do pracy. Postępowanie sądowe w sprawie o emeryturę na podstawie art. 184 w zw. z art. 32 ustawy ma charakter odwoławczy, z możliwością zgłoszenia nowych faktów i dowodów niebędących dotychczas przedmiotem postępowania przed organem rentowym np. dowodów z zeznań świadków na okoliczność wykonywania pracy w szczególnych warunkach i te nowe fakty bądź dowody mogą stanowić podstawę orzeczenia sądowego w sporze o prawo do emerytury (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2009r., II UK 148/08, OSNP 2010/15-16/192).

H. G. ukończył 60 lat w dniu (...)roku. Staż ogólny ubezpieczonego w dniu 1 stycznia 1999 roku wynosił 32 lata, 2 miesiące i 17 dni. Organ rentowy uwzględnił wnioskodawcy jedynie 8 lat, 5 miesięcy i 21 dni zatrudnienia w szczególnych warunkach na dzień 1 stycznia 1999 roku, co Sąd Okręgowy w swych ustaleniach zaaprobował.

W okolicznościach rozpatrywanej sprawy nie sposób odmówić słuszności zasadniczemu apelacyjnemu zarzutowi naruszenia prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 k.p.c. dotyczącego przekroczenia granic swobodnej oceny sędziowskiej

materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie. Zważywszy na fakt, że wnioskodawca nie legitymował się świadectwem pracy w warunkach szczególnych z okresu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w O. Sąd przeprowadził na okoliczność charakteru przedmiotowego zatrudnienia wnioskodawcy dowód z zeznań świadków. W zakresie oceny charakteru zatrudnienia wnioskodawcy od 27.04.1974 r. do 31.05.1977 r. na stanowisku ślusarza Sąd oparł się na zeznaniach świadka J. K., jednak zeznania te ocenił w sposób wybiórczy. Sąd pominął bowiem tą część zeznań świadka, z której wynikało, że wnioskodawca w spornym okresie wykonywał prace, które nie mogą zostać zakwalifikowane do prac w warunkach szczególnych. Świadek zeznał bowiem między innymi, że ubezpieczony, pracując na stanowisku ślusarza, przygotowywał na hali produkcyjnej elementy do spawania i jedynie czasami pracował bezpośrednio w sąsiedztwie spawacza, przytrzymując mu jakiś element celem przyspawania. Z zeznań tych nie sposób zatem wyprowadzić wniosku, że wnioskodawca, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, pracował w warunkach szczególnych, gdyż praca ślusarza nie jest kwalifikowana do prac w takich warunkach, co słusznie podniósł organ rentowy. Podkreślić przy tym należy, że świadek K. legitymuje się świadectwem pracy w warunkach szczególnych, wystawionym przez O. Przedsiębiorstwo Budownictwa (...), jednak jedynie za okres pracy na stanowisku spawacza.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny w Łodzi, działając na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., orzekł jak w sentencji.